

Конвенција бр. 161

Конвенција за службите за медицина на трудот, 1985 година

Генералната конференција на Меѓународната организација на трудот,

свикана во Женева од страна на Управувачкото тело на Меѓународната канцеларија на трудот, на седумдесет и првата сесија, одржана на 7 јуни 1985 година, и

забележувајќи дека заштитата на работниците од заболувања, болести и повреди што произлегуваат од нивното вработување е една од задачите што и е доверена на Меѓународната организација на трудот врз основа на нејзиниот Основачки акт,

земајќи ги предвид релевантните меѓународни конвенции и препораки за трудот и, особено, Препораката за заштита на здравјето на работниците од 1953 година, Препораката за службите за медицина на трудот од 1959 година, Конвенцијата за претставници на работниците од 1971 година и Конвенцијата и Препораката за здравје и безбедност при работа од 1981 година, со кои се утврдуваат принципите на националните политики и акции на национално ниво,

одлучувајќи за донесување одредени предлози во однос на службите за медицина на трудот, што претставува четврта точка на дневниот ред на сесијата, и

утврдувајќи дека овие предлози ќе бидат во форма на меѓународна Конвенција:

на дваесет и шести јуни илјада деветстотини осумдесет и петтата година, ја донесе следната Конвенција, којашто може да се цитира како Конвенција за службите за медицина на трудот од 1985 година:

ДЕЛ И. ПРИНЦИПИ НА НАЦИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА

Член 1

За целите на оваа Конвенција:

(а) поимот *служби за медицина на трудот* ги означува службите коишто имаат првенствено превентивна функција и одговорност за советување на работодавачот, работниците и нивните претставници во претпријатието за:

(1) барањата за воспоставување и одржување на безбедна и здрава работна средина којашто ќе го олесни оптималното физичко и метално здравје во однос на работата;

(2) приспособување на работата кон можностите на работниците од аспект на нивното физичко и ментално здравје;

(б) поимот *претставници на работниците во претпријатието* ги означува лицата коишто се признаени како такви врз основа на националното законодавство и практика.

Член 2

Од аспект на националните услови и практика и во консултација со најрепрезентативните организации на работодавачите и работниците, онаму каде што истите постојат, секоја земја-членка формулира, спроведува и периодично ревидира кохерентна национална политика за службите за медицина на трудот.

Член 3

1. Секоја земја-членка презема мерки за прогресивен развој на службите за медицина на трудот за сите работници, вклучително и оние од јавниот сектор и членовите на производните задруги, во сите гранки на стопанската дејност и во сите претпријатија. Одредбите треба да бидат соодветни на специфичните ризици во претпријатијата.

2. Доколку не постои можност за воспоставување служби за медицина на труд во сите претпријатија, секоја земја-членка прави план за воспоставување на вакви служби во консултација со најрепрезентативните организации на работодавачите и работниците, онаму каде што истите постојат.

3. Секоја земја-членка, во својот прв извештај за примената на Конвенцијата поднесен според член 22 од Основачкиот акт на Меѓународната организација на трудот, го наведува планот утврден во согласност со став 2 на овој член и во последователните извештаи го наведува напредокот во примената на одредбите.

Член 4

Надлежните органи треба да ги консултираат најрепрезентативните организации на работодавачите и работниците, онаму каде што таквите постојат, за мерките што ќе се преземат согласно одредбите на оваа Конвенција.

ДЕЛ II. ФУНКЦИИ

Член 5

Без да се доведе во прашање одговорноста на секој работодавач за безбедноста и здравјето на работниците на работното место, како и потребата за вклучување на

работниците во решавање на прашања за безбедност и здравје при работа, службите за медицина на трудот имаат такви функции што се соодветни на професионалните ризици во претпријатието:

- (а) идентификација и процена на здравствените ризици на работното место;
- (б) утврдување на факторите и практиките во работната средина коишто можат да влијаат врз здравјето, вклучувајќи ги санитарните инсталации, кантини и сместувачките капацитети што ги обезбедуваат работодавачите;
- (в) совети за планирање и организација на работата, вклучително и дизајнот на работното место, како и изборот, одржувањето и состојбата на машините и наостанатата опрема, како и на супстанциите што се користат при работа;
- (г) учество во развојот на програмите за унапредување на работните практики, како и тестирање и оцена на здравствените аспекти на новата опрема;
- (д) совети за здравјето, безбедноста, хигената на работа, како и за ергономијата и опремата за индивидуална и колективна заштита;
- (ѓ) обезбедување на здравјето на работниците во однос на работата;
- (е) промовирање на приспособувањето на работата кон работникот;
- (ж) придонес во мерењето на професионалната рехабилитација;
- (з) соработка во обезбедување на информации, обука и едукација на подрачјето на професионалното здравје, хигената и ергономијата;
- (с) организација на прва помош и на итна служба;
- (и) учество во анализата на професионалните несреќи и професионалните заболувања.

ДЕЛ III. ОРГАНИЗАЦИЈА

Член 6

Се предвидува воспоставување на служби за медицина на трудот:

- (а) преку закони и прописи; или

(б) со колективни договори или ако е поинаку договорено со засегнатите работодавачи и работници; или

(в) на било кој друг начин одобрен од надлежните органи по консултација со репрезентативните организации на засегнати работодавачи и работници.

Член 7

1. Службите за медицина на трудот може да се организираат како: служба за едно претпријатие или како заедничка служба за повеќе претпријатија.

2. Во согласност со националните услови и практика, службите за медицина на трудот може да ги организираат:

(а) претпријатијата или групациите на засегнатите претпријатија;

(б) државни органи или официјални служби;

(в) институциите за социјално осигурување;

(г) кои било други тела овластени од надлежните органи;

(д) комбинација на горенаведеното.

Член 8

Работодавачот, работниците и нивните претставници, онаму каде што истите постојат, треба да соработуваат и учествуваат во спроведувањето на организациските и останатите мерки поврзани со службите за медицина на трудот на еднаква основа.

ДЕЛ IV. УСЛОВИ НА ФУНКЦИОНИРАЊЕ

Член 9

1. Согласно националните закони и практики, службите за медицина на трудот се мултидисциплинарни. Составот на персоналот се утврдува според природата на должностите што се извршуваат.

2. Функцијата на службите за медицина на трудот се извршува во соработка со останатите служби во рамки на претпријатијатието.

3. Согласно националните закони и практики, се превземаат мерки за да се обезбеди адекватна соработка и координацијата помеѓу службите за медицина на трудот со останатите тела коишто се засегнати со обезбедување здравствени услуги.

Член 10

Лицата кои што обезбедуваат професионални здравствени услуги уживаат целосна професионална независност од работодавачите, работниците, и нивните претставници, во однос на функциите наведени во член 5.

Член 11

Надлежниот орган ги утврдува квалификациите што треба да ги поседуваат лицата кои обезбедуваат професионални здравствени услуги, согласно со природата на обврските што ги извршуваат и согласно националните закони и практики.

Член 12

Надзорот на здравјето на работниците поврзано со работата, не треба да ја намалува заработувачката на работниците, услугата е бесплатна и се остварува доколку е можно во текот на работното време.

Член 13

Сите работници се информираат за здравствените ризици поврзани со нивната работа.

Член 14

Работодавачот и работниците ги известуваат службите за медицина на трудот за било кој познат фактор или за било што сомнително во работното опкружување, кое може да влијае на здравјето на работниците.

Член 15

Службите за медицина на трудот се известуваат за случаите на нарушено здравје кај работниците и отсуството од работа поради здравствени причини, со цел да се идентификува дали постои каква било поврзаност помеѓу причините за нарушеното здравје и отсуството од работа со некои од здравствени ризици коишто се присутни на работното место. Лицата кои што ги обезбедуваат професионалните здравствени услуги не треба да бараат работодавачот да ги верификува причините за отсуството од работа.

ДЕЛ V. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 16

Со националните закони и прописи се одредува орган или органи одговорни за следење на работата и советување на службите за медицина на трудот, по нивното основање.

ЗАВРШНО

Член 17

Формалните ратификации на оваа Конвенција се проследуваат до Генералниот директор на Меѓународната канцеларија на трудот за регистрација.

Член 18

1. Оваа Конвенција е обврзувачка за оние земји-членки на Меѓународната организација на трудот, чиишто ратификации се регистрирани од страна на Генералниот директор.

2. Оваа Конвенција стапува во сила дванаесет месеци по датумот на регистрирање на ратификациите од две земји-членки од страна на Генералниот директор.

3. Следствено, Конвенцијата стапува во сила за сите земји-членки, дванаесет месеци од датумот на регистрирање на нивните ратификации.

Член 19

1. Земјата-членка што ја ратификувала оваа Конвенција може да ја откаже истата по истекот на десет години од датумот кога Конвенцијата за прв пат стапила во сила, преку акт испратен за регистрација до Генералниот директор на Меѓународната канцеларија на трудот. Ова откажување нема да има ефект додека не измине една година од датумот на кој што е регистрирано.

2. Секоја земја-членка што ја ратификувала оваа Конвенција и што во временски период од една година по истекот на периодот од десет години наведен во претходниот став, не го искористи правото за откажување дадено со овој член, ќе биде обврзана за период од следните десет години, а потоа може да ја откаже оваа Конвенција по истекот на секој нов период од десет години согласно со условите предвидени со овој член.

Член 20

1. Генералниот директор на Меѓународната канцеларија на трудот ги известува сите земји-членки на Меѓународната организација на трудот за регистрирањето на

ратификациите и актите за откажување доставени од страна земјите-членки на Организацијата.

2. При известувањето на земјите-членки на Организацијата за регистрацијата на втората ратификација, Генералниот директор ги известува земјите-членки на Организацијата за датумот по којшто Конвенцијата ќе стапи во сила.

Член 21

Генералниот директор на Меѓународната канцеларија на трудот ги доставува до Генералниот секретар на Обединетите нации за регистрација, согласно член 102 од Повелбата на Обединетите нации, целосните податоци за сите ратификации и акти на откажувања, регистрирани од него во согласност со одредбите од претходните членови.

Член 22

Управниот орган на Меѓународната канцеларија на трудот, кога ќе смета за неопходно, доставува извештај до Генералната конференција за спроведувањето на оваа Конвенција и ја проверува подготвеноста на Конференцијата да го стави прашањето за нејзина целосна или делумна ревизија на својата агенда.

Член 23

1. Доколку Конференцијата донесе нова Конвенција за целосно или делумно ревидирање на оваа Конвенција, освен ако со новата Конвенција не се предвидува поинаку:

- а) ратификација на новата ревидирана конвенција од некоја земја-членка ќе значи *ipso jure* откажување на оваа Конвенција, без оглед на одредбите од член 19, ако и кога новата ревидирана конвенција ќе стапи во сила;
- б) од датумот кога новата ревидирана конвенција стапува во сила, оваа Конвенција ќе престане да биде отворена за ратификација од земјите-членки.

2. Оваа Конвенција во секој случај останува во сила во нејзината постоечка форма и содржина за оние земји-членки коишто ја ратификувале, а не ја ратификувале ревидираната Конвенција.

Член 24

Англиската и француската верзија на текстот на оваа Конвенција се подеднакво веродостојни.